

Dosarul nr.2r-101/22
2-21060673-01-2r-10022022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediu Centru (jud. D. Sîrbu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Sîrbu, V. Buhnaci, D. Dulghieru)

DECIZIE

02 martie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Liliana Ilescu și Mahmut Bakir,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Carolina Talpă, în interesele minorului XXXXX, împotriva Lilianei Ilescu și Mahmut Bakir, reprezentanții minorului XXXXX, cu privire la repararea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 20 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a restituit cererea de apel depusă de Liliana Ilescu și Mahmut Bakir ca fiind înaintată în afara termenului legal,

c o n s t a t ă :

La 20 aprilie 2021, prin intermediul poștei (f.d.14-15), Carolina Talpă, în interesele minorului XXXXX, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Lilianei Ilescu și Mahmut Bakir, reprezentanții minorului XXXXX, solicitând încasarea prejudiciului material în mărime de 6450 de lei și a cheltuielilor de judecată constituite din taxa de stat în sumă de 270 de lei, precum și alte cheltuieli de judecată.

Prin hotărârea din 15 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Carolina Talpă, în interesele minorului XXXXX și s-a încasat de la Liliana Ilescu și Mahmut Bakir în beneficiul Carolinei Talpă suma de 6450,00 lei cu titlu de prejudiciu material și suma de 270,00 lei cu titlu de taxă de stat achitată la înaintarea acțiunii, iar în total suma de 6720,00 lei.

La 17 noiembrie 2021, Liliana Ilescu și Mahmut Bakir au declarat apel împotriva hotărârii din 15 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată.

Prin încheierea din 20 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depusă de Liliana Ilescu și Mahmut Bakir împotriva hotărârii din 15 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, ca fiind înaintată în afara termenului legal, iar apelanții nu au solicitat repunerea în termen; s-a remis

apelanților Liliana Ilescu și Mahmut Bakir cererea de apel cu toate documentele anexate.

La 26 ianuarie 2022, Liliana Ilescu și Mahmut Bakir au depus cerere de recurs împotriva încheierii din 20 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, repunerea în termenul de declarare a recursului având în vedere comunicarea încheierii la data de 18 ianuarie 2022, casarea încheierii contestate cu restituirea cauzei instanței de apel pentru judecare în ordine de apel.

În motivarea recursului s-a invocat că, la data de 20 octombrie 2021 au primit, prin intermediul poștei, copia dispozitivului hotărârii din 15 octombrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, conform copiei plicului poștal anexat.

În data de 17 noiembrie 2021 au înregistrat apelul nemotivat împotriva hotărârii menționate, prin care și-au exprimat dezacordul cu hotărârea dată, iar motivele urmau să fie invocate după ce vor lua cunoștință de hotărârea motivată.

În aceste împrejurări, recurenții au opinat că, sunt eronate concluziile instanței de apel cu privire la omiterea termenului de depunere a apelului reglementat de art. 362 Cod de procedură civilă, din motiv că până la data recepționării dispozitivului hotărârii atacate, nu cunoșteau despre existența hotărârii judiciare, fiind în imposibilitate obiectivă de a exercita calea de atac.

Dispozițiile art. 6 din CEDO recunosc oricărei persoane dreptul la un proces echitabil, drept, de care nu se poate bucura o parte în proces, atâta timp cât nu i se recunoaște dreptul de a contesta hotărârea judiciară din momentul comunicării, astfel încât, persoana care nu a fost prezentă la data pronunțării dispozitivului hotărârii contestate (indiferent de motiv), nici nu i se poate imputa că nu ar fi contestat-o în termen pentru simplu motiv că nu cunoaște care a fost soluția pronunțată de instanță.

Concluziile instanței de apel cu privire la nesolicitarea repunerii în termen potrivit dispozițiilor art. 116 Cod de procedură civilă, în opinia recurenților, poartă un caracter eronat, întrucât solicitarea repunerii în termen nu trebuie neapărat să fie exprimată în mod expres în cuprinsul cerințelor apelului, aceasta rezultând din conținutul cererii de apel, în care a indicat faptul că nu au fost prezenți la pronunțarea dispozitivului hotărârii și care l-au recepționat la 20 octombrie 2021. Astfel, termenul de declarare a apelului începe să curgă anume de la această dată. Imperativul respectării dreptului la un proces echitabil impun o asemenea concluzie.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimaților la 10 februarie 2022, prin scrisoarea de însoțire (f.d.59) și a fost recepționată la 15 februarie 2022, conform avizului de recepție (f.d.61).

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată în data de 20 decembrie 2021, iar cererea de recurs a fost depusă la 26 ianuarie 2022.

Materialele cauzei atestă expedierea copiei încheierii instanței de apel către părți la 27 decembrie 2021, conform scrisorii (f.d.45), însă în recursul declarat, recurenții au menționat despre comunicarea încheierii la adresa lor la data de 18 ianuarie 2022, în acest sens făcând referire la ștampila aplicată de oficiul poștal pe plicul anexat la cererea de recurs. Astfel, recursul este declarat în termen și nu este necesară repunerea în termen.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat de Liliana Ilescu și Mahmut Bakir și va menține încheierea contestată, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În temeiul art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Colegiul relevă că, dispozitivul hotărârii primei instanțe, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Carolina Talpă, în interesele minorului XXXXX, împotriva Lilianeii Ilescu și Mahmut Bakir, reprezentanții minorului XXXXX, cu privire la repararea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată, a fost pronunțat la 15 octombrie 2021 (f.d.31).

Hotărârea din 15 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost contestată cu apel de către Liliana Ilescu și Mahmut Bakir, înregistrând în acest sens apelul nemotivat la 17 noiembrie 2021 (f.d.36).

În conformitate cu art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Corelând norma de drept procedural citată cu situația de fapt, Colegiul apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de apel privind restituirea cererii de apel depuse de Liliana Ilescu și Mahmut Bakir împotriva hotărârii din 15 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, ca fiind înaintată în afara termenului legal, din motivele ce succed.

Colegiul învederează că, art. 362 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă statuează că, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3), (4) Cod de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

În continuare, Colegiul iterează că, cererea de apel împotriva hotărârii din 15 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost depusă de către Liliana Ilescu și Mahmut Bakir, la data de 17 noiembrie 2021 (f.d.36).

Prin încheierea din 20 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, s-a restituit cererea de apel depusă de Liliana Ilescu și Mahmut Bakir împotriva hotărârii din 15 octombrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, ca fiind înaintată în afara termenului legal, iar apelanții nu au solicitat repunerea în termen (f.d.42-44).

În conformitate cu prevederile art. 369 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Cu referire la argumentul recurenților precum că termenul de 30 de zile a început a curge din data comunicării hotărârii, 20 octombrie 2021, deoarece până la recepționarea acesteia nu cunoșteau de existența hotărârii judecătorești, Colegiul menționează că, aceasta alegație nu poate fi reținută în justificarea aspectului omiterii termenului de contestare.

De altfel, în temeiul art. 100 alin. (1) Cod de procedură civilă cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

La caz, cererea de chemare în judecată înaintată de către Carolina Talpă, în interesele minorului XXXXX, împotriva Lilianeii Ilescu și Mahmut Bakir, reprezentanții minorului XXXXX, cu privire la repararea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată, a fost acceptată spre examinare în procedura contencioasă generală prin încheierea din 28 aprilie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, care împreună cu copia cererii de chemare în judecată a fost expediată părților Liliana Ilescu și Mahmut Bakir cu scrisoare recomandată, recepționată de către ultimii la 05 mai 2021, conform avizului de recepție (f.d.20).

În virtutea art. 102 alin. (4¹) Cod de procedură civilă, participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

Mai mult, în conformitate cu art. 236 alin. (4) Cod de procedură civilă, participanții care nu au fost prezenți la pronunțarea dispozitivului hotărârii primesc copia hotărârii în decurs de 5 zile.

În context, Colegiul apreciază ca fiind irelevante argumentele recurenților precum că, din motivul că până la data recepționării dispozitivului hotărârii atacate, nu cunoșteau despre existența hotărârii judiciare, fiind în imposibilitate obiectivă de a exercita calea de atac, or, circumstanțele reliefate anterior denotă că recurenții au cunoscut de existența litigiului aflat pe rolul instanței de judecată, fiindu-le acordată posibilitatea de a-și realiza drepturile procedurale prevăzute de art. 56 Cod de procedură civilă, inclusiv de a participa la examinarea litigiului, fiind înștiințați în acest sens despre data, ora și locul examinării cauzei civile.

Subsecvent, Colegiul reiterează că, termenul de declarare a apelului de 30 de zile începe a curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii judecătorești și nu de la data comunicării acestuia în sensul pretins.

Chiar și în situația în care recurenții au recepționat la data de 20 octombrie 2021 copia dispozitivului hotărârii judecătorești pronunțat la data de 15 octombrie 2021, aceasta împrejurare confirmă suplimentar că recurenții Liliana Ilescu și Mahmut Bakir au avut posibilitatea contestării hotărârii primei instanțe în interiorul termenului de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii judecătorești.

Colegiul apreciază ca fiind întemeiată constatarea instanței de apel precum că apelanții nu și-au realizat dreptul procedural de exercitare a căii de atac, apelul, în interiorul termenului legal.

Împrejurările reliefate *supra* confirmă ipoteza instanței de apel care justificat a reținut că apelanții au omis termenul de contestare cu apel. Or, partea are obligația de a se folosi cu bună-credință de drepturile sale procedurale în conformitate cu prevederile art. 56 alin.(3), art. 61 alin.(1) Cod de procedură civilă.

De asemenea, Colegiul iterează că, părțile antrenate într-un proces, trebuie să se comporte cu bună credință în raport cu drepturile procedurale conferite de legislator și trebuie să urmărească cu bună-credință desfășurarea procesului, remarcă sugerată și de jurisprudența CEDO.

Jurisprudența constantă a CtEDO a arătat că revine primordial celor interesați să depună orice diligență pentru protejarea propriilor interese (a se vedea cauza Teuschler v. Germania (dec.), 47636/99, 04 octombrie 2001; cauza Agapito Maestre Sanchez v. Spania, 29608/02, 04 mai 2004).

În concluzie, Colegiul precizează că, alegațiile aduse de către recurenți nu justifică omiterea termenului de declarare a apelului, în situația în care materialele cauzei denotă că recurenții au avut posibilitatea de a ataca cu apel în termen hotărârea judecătorească din 15 octombrie 2021.

La caz, termenul de 30 de zile de contestare cu apel se calculează de la data pronunțării dispozitivului hotărârii judecătorești și nu de la data comunicării actului de procedură în sensul pretins, aspect, în esență, corect reținut de instanța de apel.

În altă ordine de idei, Colegiul notează că, apelanții înregistrând cererea de apel la data de 17 noiembrie 2021, nu au solicitat repunerea în termenul pentru declararea apelului.

Art. 362 alin. (3) Cod de procedură civilă prevede că, repunerea în termenul de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

Alegația recurenților precum că, au recepționat copia dispozitivului hotărârii judecătorești la data de 20 octombrie 2021, dată din care, în opinia lor, a început a curge termenul de atac, nu poate fi reținută pentru a casa încheierea instanței de apel, întrucât instanța de apel corect a punctat că apelanții nu au solicitat repunerea în termenul pentru declararea apelului în temeiul art. 116 Cod de procedură civilă.

În context, Colegiul relevă că, repunerea în termenul pentru declararea apelului putea fi soluționată de către instanța de apel doar în condițiile în care apelanții ar fi formulat o cerere sau o solicitare de repunere în termen cu prezentarea probelor pertinente și admisibile în justificarea acestei omisiuni, ceea ce la caz lipsește. Or, solicitarea de repunere în termen este o prioritate a apelanților și nu poate fi soluționată din oficiu de către instanța de apel.

Astfel, la caz, nu poate fi reținut argumentul recurenților precum că solicitarea de repunere în termen nu urmează a fi formulată expres, deoarece s-ar deduce din conținutul cererii de apel în care au indicat că au recepționat copia dispozitivului hotărârii judecătorești la data de 20 octombrie 2021.

Drept urmare, instanța de apel justificat a constatat că apelanții nu au solicitat repunerea în termenul de apel, ceea ce a determinat restituirea în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, a cererii de apel depuse de Liliana Ilescu și Mahmut Bakir împotriva hotărârii din 15 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, ca fiind înaintată în afara termenului legal.

Aici este de remarcat că prin impunerea unor termene limite în vederea valorificării drepturilor pretinse a fi lezate se urmărește o bună administrare a justiției și asigurarea securității raporturilor juridice.

Colegiul accentuează că, legiuitorul prin stabilirea unui termen de declarare a apelului a urmărit: asigurarea celerității procesului civil în întregime, în special luându-se în considerare și fazele facultative ale procesului civil, cum ar fi executarea silită, apelul; stimularea persoanelor care dispun de dreptul la apel de a-l valorifica într-un termen prevăzut de lege; asigurarea stabilității raporturilor juridice constatate prin hotărârea primei instanțe, întrucât acestea nu pot să rămână până la infinit sub amenințarea pronunțării unei noi soluții; oferirea participanților la proces a unei perioade suficiente de a lua cunoștință de materialele dosarului și de a formula motivarea cererii de apel.

Prin prisma respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 Cod de procedură civilă, accentuat și în jurisprudența CtEDO, precum și dreptul la un recurs efectiv garantat de art. 13 din Convenție, circumstanțele relatate denotă că recurenții și-au neglijat obligația de valorificare a drepturilor procedurale în modul și termenul stabilit de legiuitor.

De altfel, art. 10 alin. (3) Cod de procedură civilă statuează expres că sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

În virtutea art. 27 alin. (1) Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Din considerentele redate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat cu menținerea încheierii contestate.

În conformitate cu prevederile art. 424 alin.(2), art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Liliana Ilescu și Mahmut Bakir.

Se menține încheierea din 20 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Carolina Talpă, în interesele minorului XXXXX, împotriva Lilianeii Ilescu și Mahmut Bakir, reprezentanții minorului XXXXX, cu privire la repararea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Maria Ghervas

Galina Stratulat